Op de trekker!

Maar eerst achter de pc

Sinds kort kunnen mbo groenleerlingen hun praktijkcursus bij IPC Groene Ruimte voorbereiden via internet. Met de vooraf op school of thuis uitgevoerde opdrachten, zelf opgezochte informatie en een toets komen ze eenmaal in Arnhem goed beslagen ten ijs.

IPC Groene Ruimte biedt de voorbereiding op de website (www.ipcgroen.nl) aan als onderdeel van de tien cursussen die het meest worden gegeven (zie kader). Idealiter bestaat een cursus uit het praktijkleren op locatie, bij IPC in Arnhem, én de voorbereiding via de website. “Het is natuurlijk niet zo dat die voorbereiding verplicht is. De docent heeft het initiatief”, zegt projectleider Klaas Boer van het Innovatie en Praktijkcentrum. “Maar het is wel aan te raden. Met name voor het leereffect, maar ook vanwege bijvoorbeeld de veiligheid. Het gaat tenslotte om cursussen waarin de leerlingen veelal werken met gevaarlijke of zware machines.”

Betere voorbereiding

“Bij de evaluaties die we altijd na afloop van onze cursussen houden, gaven leerlingen regelmatig aan dat ze zich niet of slecht voelden voorbereid. Inhoudelijk, maar ook van het verblijf bij IPC Groene Ruimte waren ze niet altijd goed op de hoogte”, vertelt Klaas Boer. Die ervaringen van de leerlingen waren voor IPC aanleiding om de ict-voorbereiding op te zetten, hetgeen mogelijk was dankzij financiering vanuit het programma ‘AOC online’. Boer: “De informatie op de site is dan ook beschikbaar voor iedereen, voor alle aoc’s. We vinden het belangrijk dat de cursus niet losstaat van het onderwijsprogramma, maar erop aansluit. Juist om die integratie van opleiding en praktijkleren te verbeteren en de docent handvatten te bieden zijn de sites gemaakt. In plaats van ‘een keuze uit onze catalogus’ willen we meer maatwerk bieden.”

Proefdraaien

Omdat IPC maatwerk nastreeft, heeft het de afgelopen twee jaar de sites samen met een projectgroep van aoc-docenten ontwikkeld. Er is op bescheiden schaal mee proefgedraaid en is er - nog steeds - voortdurend overleg en feedback met de docenten van de verschillende aoc’s die participeren in het project. Jans Helmers, docent op het AOC Friesland, testte met zijn leerlingen een van de eerste versies van de site in de pilotfase. “De site sluit aan bij de ontwikkeling dat materiaal steeds visueler wordt en sluit eveneens aan op het zelfstandig leren. De informatie op de site kun je bijvoor-

beeld gebruiken bij het herkennen van onkruiden, bij het onderdeel onderhoud en aanleg van groen. Naar aanleiding daarvan kun je op school opdrachten geven, ook al in het eerste jaar. Zo breng je praktijkonderwijs meer op school, vooraf, maar ook nadien."
Docent Reinout Groot van het Wellantcollege in Oegstgeest deed recentelijk beperkte tests met de voorbereiding op de praktijkleergang één-assige grondbewerking, met leerlingen van niveau 1. "Mijn ervaringen met de leerlingen zijn wisselend. Vrijwel allemaal proberen ze maar wat en sommigen kunnen zelfs nauwelijks met computer overweg. Ze lezen niet goed en willen er te snel doorheen, waardoor ze missen waar het om gaat. Daarom is een heldere, beeldende site met een goede structuur echt van belang. Ik vind dat je een leerling die al jaren met een bepaalde machine werkt, en die al van de hoed en de rand weet, niet moet verplichten de voorbereiding te doen. Als docent moet je daarom beoordelen welke leerlingen erbij gebaat zijn, en ze niet uren achter de computer zetten." Groot vindt dat de meerwaarde van de internetvoorbereiding moet zitten in de verbinding tussen praktijkonderwijs en school. "Ik zie het als een hulpmiddel dat iets toevoegt voor en na de praktijkcursus; het moet naadloos in elkaar overlopen."

Toegevoegde waarde

"Een belangrijke toegevoegde waarde van de voorbereiding via het web is dat de leerlingen zich thuis of op school kunnen voorbereiden op het praktijkleren. Zelfstandig werken wordt ermee gestimuleerd," vertelt projectleider Boer. "Tijdens de praktijkcursus kan de focus nu nog beter worden gelegd op de echte praktijk."
Dus als een leerling in Arnhem klaarstaat om in de graafmachine te stappen of te gaan maaien met de bosmaaier, is hij hier beter op voorbereid: hij weet al een en ander van de machine, welke onderdelen deze heeft en hoe hij hem veilig hanteert. Boer: "Het gaat erom de leerlingen te enthousiasmeren. Uiteindelijk verwachten wij dat de internetvoorbereiding een beter leereffect oplevert, vanwege de herhaling."
De mbo-leerlingen, veelal doeners, achter de computer zetten, ziet Boer op zich niet als een probleem. "Misschien moet de docent ze wel even op gang helpen. Zolang de site maar helder en aantrekkelijk is, met duidelijke instructies en veel beeld."
Trainer Dirk Jan Smids van het ipc: "Voor aanvang van een cursus houd ik altijd een introductiepraatje, over de machine waarmee we werken, over wat we precies gaan doen, enzovoort. Wanneer de groep zich al heeft voorbereid via de website, kunnen ze er meteen al over meepraten. Ze zijn betrokken, heb ik gemerkt. Je kunt samen de opdrachtformulieren doornemen en ik weet zo precies waar elke leerling staat. "
Smids vindt het wel zaak dat iedereen uit de groep de voorbereiding heeft gedaan. Want anders moet hij zijn verhaal toch aanpassen aan de leerlingen die zich niet hebben voorbereid. Een ander voordeel van de ict-voorbereiding dat de trainer heeft ervaren is dat deze degenen die niet meteen vol enthousiasme op zo'n grote trekker of graafmachine springen, een bepaalde zekerheid biedt. "Voor die leerlingen is het extra prettig om goed voorbereid aan het werk te gaan."

FOTO'S: MARLEEN SCHEPERS

▲ *Projectleider Klaas Boer*

De voorbereidende sites

Via www.ipcgroen.nl kom je met een muisklik op de cursusvoorbereiding via internet. Als je kiest voor een van de tien cursussen, kom je op de betreffende voorbereidende site. Op bijna elke site kun je kiezen voor niveau 2 of niveau 3/4. De informatie is dezelfde, maar leerlingen met niveau 2 worden stapsgewijs aan de hand meegenomen door de stof, met de focus op de praktijk, terwijl leerlingen van niveau 3 en 4 de stof in een min of meer bedrijfsmatige context krijgen voorgeschoteld en geacht worden zelf stappen te zetten en mee te denken. Elke site bestaat uit drie onderdelen: algemene informatie, opdrachten (inclusief zelftoets) en vakinhoudelijke informatie. Het algemene deel geeft informatie over het cursusprogramma, de beoordeling, het certificaat, en ook bijvoorbeeld over de accommodatie in Arnhem. De opdrachten bestaan uit vragen. Je kunt als leerling het antwoord hierop opzoeken in de informatiebronnen: links naar relevante websites en vakinhoudelijke informatie over bijvoorbeeld de bosmaaier, werktechniek, veiligheid. Met een klik op de muis verschijnt het goede (en het foute) antwoord op het scherm met foto en tekst. De vragen zijn bedoeld als voorbereidende oefenstof. De antwoorden kun je invullen op een opdrachtformulier, dat je aan de docent geeft en later meeneemt naar de cursus bij IPC Groene Ruimte. Na de opdrachten kun je een oefentoets doen. Afhankelijk van de cursus krijg je later bij het ipc een toets met een selectie uit dezelfde vragen.

→

Projectsimulaties op het web

▲ ***Een onderdeel van de site 'bosmaaier'***

Naast de voorbereiding op het praktijkleren biedt IPC Groene Ruimte ook zes websites bij zes projectsimulaties. Op dit moment is de site voor het tuinenproject al in de lucht, in de loop van het voorjaar volgen de andere vijf, waaronder nat- en droog grondwerk, infrastructuur, groot groen en bos- en natuurbeheer. De simulaties zijn gezamenlijk ontwikkeld door vijf aoc-opleidingen en IPC Groene Ruimte, als VIA-project. Met een simulatie kunnen leerlingen van de bovenbouw van het vmbo in groepjes met behulp van de pc werken aan het ontwerp, de voorbereiding en de daadwerkelijke aanleg van een project op het terrein van IPC Groene Ruimte. De projectsimulaties sluiten aan op competentiegericht leren, maar leggen de nadruk op de leerervaring. Deze is met een projectsimulatie goed te sturen, beter dan in de dagelijkse situaties in de beroepspraktijk. Op deze manier kunnen leerlingen verschillende, realistische en uitdagende beroepssituaties oefenen voordat ze de echte praktijk ingaan.

De cursussen met ict-voorbereiding

- Motorzagen
- Bosmaaier
- Trekkerrijden
- Eén-assig maaien
- Eén-assige grondbewerking
- Twee-assige grondbewerking
- Klein grondverzet
- Groot grondverzet
- Egaliseren
- Borstelen en branden

Naast de beoogde verbetering van het leereffect is een belangrijk doel van IPC Groene Ruimte met de ict-voorbereiding de docent concrete handvatten geven om in het lesprogramma al aandacht te besteden aan het praktijkonderdeel. Klaas Boer: "Op de sites hebben zij de beschikking over unieke vakinformatie die ze kunnen gebruiken in de les, ook afzonderlijk van een cursus."

Pas het begin

"De ontwikkeling van de voorbereidende sites is nog lang niet klaar," zegt projectleider Boer. "De sites moeten zich gaan ontwikkelen als een inhoudelijke bijdrage aan het onderwijsproces. Nu moeten de scholen er mee gaan werken en er ervaring mee opdoen. Met de ideeën en ervaringen van docenten en leerlingen wordt het concept voortdurend bijgesteld. Daarbij zijn we als ipc natuurlijk zelf ook continu bezig met verbeteringen. We verwijderen onder andere onderdelen die niets toevoegen en we willen dat straks de kwaliteit van alle toetsen op alle onderdelen eenduidig is."
Verder denkt Klaas Boer dat bijvoorbeeld de feedback naar de leerlingen individueler kan. Zodat zij exact weten wat ze wel en wat ze niet goed hebben gedaan. Een andere verbetering is het interactiever maken van de site, met de mogelijkheid voor leerlingen om via een discussiegroep op Livelink vooraf vragen te stellen over de cursus of de theorie. Kortom, IPC Groene Ruimte wil samen met de gebruikers de ict-voorbereiding op het praktijkleren optimaliseren en staat, zoals Klaas Boer zegt, aan het begin van deze afstemming. "Momenteel gaan de leden van de projectgroep ermee aan de slag met de docententeams op hun school. Ik denk dat we allemaal baat hebben bij deze ontwikkeling."

Marleen Schepers